

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 23 (серпень 2015 року)

На початку місяця уряд схвалив Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2016 рік та основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2017-2019 роки ([Постанова № 558](#)). Оптимістичний сценарій передбачає зростання ВВП на 2% у 2016 році та прискорення до 4% у подальші періоди; песимістичний сценарій – скорочення ВВП на 0,3% у 2016 році та повільніше зростання до 3% у подальші роки.

7 серпня Міненерговугілля оприлюднило [проект документу "Нова Енергетична стратегія України: безпека, енергоефективність, конкуренція"](#). Уваги також вартий [звіт Міненерговугілля за 8 місяців 2015 року](#).

Також у серпні схвалено Стратегію розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року ([Розпорядження № 844-р](#)). Метою документу є модернізація економіки України та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції через інтеграцію до внутрішнього ринку ЄС, подолання технічних бар'єрів у торгівлі з ЄС. Зокрема, мова йде про енергетичне маркування та вимоги до екодизайну.

3 інших прогресивних кроків – прийняття Порядку розгляду електронної петиції ([Указ № 523/2015](#)), який відкрив шлях до створення спеціального розділу з питань електронних петицій на офіційному веб-сайті Президента.

Разом з тим, уряд вніс низку змін до плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів та Стратегії сталого розвитку "Україна - 2020" у 2015 році, які стосуються переважно перенесення термінів реалізації окремих заходів, у тому числі в питаннях енергетичних реформ ([Розпорядження № 893-р](#)). Кабмін також вирішив переглянути стартову ціну приватизації для об'єктів групи Г та паливно-енергетичного комплексу та призупинив біржову приватизацію малих пакетів акцій таких підприємств ([Постанова № 612](#)); АМКУ [ініціював зміни](#) до процесу приватизації на фондових біржах.

27 серпня представники уряду, зокрема міністр В.Демчишин, [взяли участь](#) в урочистостях з нагоди 10-річчя заснування Енергетичного Співтовариства. Того ж дня Представництво Світового банку та Мінекономрозвитку підписали кредитну угоду на фінансування нової позики в розмірі 500 млн. дол. для прискорення реформ в Україні.

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довкілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

 dixigroup

Ресурсно-аналітичний центр
"суспільство і довкілля"

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у серпні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

Уряд готується до нового опалювального сезону

5 серпня уряд створив міжвідомчу робочу групу з підготовки об'єктів паливно-енергетичного комплексу до осінньо-зимового періоду 2015/16 року та його проходження ([Постанова № 549](#)), а також [доручив кожній області](#) створити комісії з підготовки до опалювального сезону. Орган на чолі з віце-прем'єр-міністром покликаний узгоджувати дії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в галузях ПЕК незалежно від форми власності.

Окремо затверджено план заходів з підготовки до опалювального сезону ([Розпорядження № 809-р](#)), який є досить докладним, однак концентрується на накопиченні необхідних запасів вугілля на складах ТЕС і ТЕЦ, мазуту як резервного палива, а також закачування у підземні сховища газу в обсязі не менш як 17 млрд. кубометрів. Примітно, що документом також доручено визначити можливості термінового придбання, транспортування та постачання палива у разі настання критичної ситуації в ОЕС України.

Мінрегіон та Міненерговугілля отримали завдання підготувати перелік пріоритетів щодо захищених споживачів на випадок часткового відключення тепломереж і план заходів з обмеження обсягів постачання та відключення електроенергії. Одним з цікавих пунктів є доручення Міненерговугілля і "Нафтогазу" надати "Укртрансгазу" повноважень щодо укладення договору про сполучення транскордонних газопроводів (interconnection agreement) із словацьким оператором для забезпечення реверсного потоку газу з ЄС.

В уряді [оптимістично оцінили стан](#) підготовки, підкреслюючи, що прогнози, розроблені фахівцями, стосуються найбільш радикальних сценаріїв, а також той факт, що споживання електроенергії і газу знижується. Крім того, міністр енергетики В.Демчишин підкреслив, що ["пройти опалювальний сезон м'якше, без форс-мажорних випадків"](#) дозволить атомна енергетика. Зокрема, створено оперативні штаби з питань координації будівництва об'єктів для видачі потужностей Рівненської, Хмельницької та Запорізької АЕС ([Наказ Міненерговугілля № 541](#)). Також, [наказом № 566](#) міністерство затвердило обсяги запасів вугілля та мазуту для електростанцій на зиму. Поки ж запаси вугілля на ТЕС та ТЕЦ [залишаються недостатніми](#).

Водночас, у Міненерго зазначили, що проблеми з підготовкою до опалювального сезону [можуть відбуватися через заборгованість підприємств](#). Саме тому 12 серпня Кабмін створив міжвідомчу робочу групу з питань погашення заборгованості за спожиті електричну енергію та природний газ ([Постанова № 585](#)). Орган на чолі з віце-прем'єр-міністром – міністром регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ створено для координації дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, підготовки пропозицій та рекомендацій Кабінету Міністрів та недопущення загрози подальшого зростання заборгованості за спожиті електричну енергію та природний газ.

19 серпня уряд схвалив додаткові заходи щодо погашення заборгованості за спожитий газ ([Розпорядження № 856-р](#)), якими на рік відстрочив сплату заборгованості перед "Нафтогазом" його ж дочірньої компанії "Газ України". Що ж до загальної суми заборгованості, то вона у серпні майже не змінилася і становила 20,9 млрд. грн., за [даними "Нафтогазу"](#).

Водночас, уряд впритул наблизився до виконання вимог Енергетичного Співтовариства у питаннях безпеки поставок газу

Міненерговугілля а 28 серпня оприлюднило серію документів, спрямованих на посилення безпеки ринку газу. Мова йде про проекти наказів Міненерговугілля ["Про затвердження](#)

[Правил про безпеку постачання природного газу](#)" та ["Про затвердження Плану дій на випадок кризової ситуації з надходженням природного газу"](#), а також проект постанови Кабінету Міністрів ["Про порядок створення страхового запасу природного газу"](#).

Перший документ є основним підзаконним актом у сфері безпеки постачання газу, яка досягається через прогнозування та оцінку можливих ризиків та вжиття превентивних заходів для їх запобігання. Другий документ є основним підзаконним актом, який регулює підготовку до та реагування на кризову ситуацію з надходження газу. Він враховує результати стрес-тестів газових системи в ЄС та країнах Енергетичного Співтовариства, досвід кризових ситуацій 2009 і 2014 років, висновки Плану з підготовки ПЕК України до осінньо-зимового періоду 2015-2016 рр. та його проходження (розробленого із залученням фахівців ЄС, США і Канади), результатів оцінки ризиків. Варто відзначити, що обидва акти розроблені на виконання Закону "Про ринок природного газу" із врахуванням вимог законодавства Енергетичного Співтовариства та Регламенту 994/2010.

Менш однозначною є нова редакція Порядку створення страхового запасу газу, якою пропонується створення такого запасу в розмірі 100% запланованих місячних обсягів поставки газу споживачам. При цьому, у пояснювальній записці є посилання на Директиву 2009/73/ЄС.

Тим часом, у питанні газових переговорів позначився певний прогрес. 21 серпня в Мінську відбулася [робоча зустріч голови "Нафтогазу" А.Коболєва та голови "Газпрому" О.Міллера](#), в ході якої сторони обговорили поточні питання взаємодії компаній, зокрема в наступному осінньо-зимовому сезоні. 27 серпня міністр В.Демчишин здійснив робочий візит до Відня, де [зустрівся із віце-президентом Єврокомісії М.Шефчовічем](#) та іншими представниками ЄС. Сторони обговорили питання постачання газу в Україну та підготовку України до зими. Окрему увагу на зустрічі приділили питанням пошуку фінансування процесу закачування газу в українські ПСГ. 26-27 серпня Президент П.Порошенко відвідав Брюссель, де [обговорив з головою](#) Європейської Ради Д.Туском можливість участі України в Енергетичному Союзі.

У сфері реформи газового ринку:

Триває інтенсивна робота над вторинним законодавством для нового ринку

Міненерговугілля оприлюднило цілу низку проектів нормативно-правових актів, спрямованих на практичну імплементацію Закону "Про ринок газу". Зокрема, серед документів – [проект Закону "Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність до положень Закону України "Про ринок природного газу" \(щодо створення передумов для нової моделі ринку\)"](#). Ним пропонується зміни та доповнення до понад десяти законів та кодексів України.

Відомство також оприлюднило наступні важливі елементи вторинного законодавства газового ринку:

- [проект постанови Кабінету Міністрів "Про затвердження Положення про покладання спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу"](#);
- [проект постанови Кабінету Міністрів "Про затвердження Тимчасового порядку проведення конкурсу на постачальника "останньої надії"](#);
- [Проект постанови Кабінету Міністрів "Щодо визначення незалежних організацій, уповноважених на проведення експертизи вихідних даних проектів будівництва об'єктів газотранспортної або газорозподільної системи"](#).

Документами передбачається скасувати всі постанови Кабміну, які регулювали порядок формування тарифів та постачання газу, однак лібералізація ринку відбудеться з урахуванням перехідного періоду – принаймні до 1 квітня 2017 року, коли "Нафтогаз" перестане нести обов'язок щодо формування ресурсу газу для побутових споживачів.

Натомість постачальника "останньої надії" буде обрано на 3 роки, тобто до жовтня 2018 року.

Паралельно, не менш активно працює НКРЕКП. Так, національний регулятор розробив і оприлюднив наступні нормативні акти:

- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Правил постачання природного газу";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Кодексу газорозподільних систем";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Кодексу газотранспортної системи";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Кодексу газосховищ та критеріїв, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірному доступу або режим регульованого доступу";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Типового договору розподілу природного газу";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Типового договору транспортування природного газу";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Типового договору постачання природного газу постачальником "останньої надії";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Типового договору зберігання \(закачування, відбору\) природного газу";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про затвердження Алгоритму розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання постачальників природного газу, на яких покладені спеціальні обов'язки";](#)
- [проект постанови Кабінету Міністрів України "Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про ринок природного газу";](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про визнання такими, що втратили чинність, постанови Національної комісії регулювання електроенергетики України від 31 березня 2011 року № 466 та деяких постанов НКРЕКП" \(щодо скасування порядків розрахунків цін і тарифів для населення\);](#)
- [проект постанови НКРЕКП "Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Національної комісії регулювання електроенергетики України" \(щодо скасування порядків розрахунків оптових і граничних цін\).](#)

На шляху до формування повноцінного газового ринку України виникла низка перешкод

За повідомленнями ЗМІ, [приватні трейдери пропонують на продаж промисловим споживачам газ](#) по 6,28 грн. за кубометр, що на 13% менше ціни газу, встановленої НКРЕКП для населення. Якщо тенденція падіння світових цін на нафту збережеться, [вартість газу для українців також може бути зменшена](#), підкреслив прем'єр-міністр А.Яценюк. Складна ситуація склалась із [блокуванням коштів газових компаній](#) через новий алгоритм НКРЕКП, що привернуло увагу Енергетичного Співтовариства.

Також, 19 серпня Кабмін вніс зміни до Порядку організації та проведення біржових аукціонів з продажу нафти сирової, газового конденсату власного видобутку і скрапленого газу ([Постанова № 635](#)), зокрема скоригував формулу розрахунку стартової ціни на скраплений газ, визначивши відповідним рівень цін на природний газ для потреб населення.

Згідно рішення РНБО від 20 липня "Про стан реалізації заходів щодо захисту майнових прав та інтересів держави Україна у зв'язку із тимчасовою окупацією частини території України", введеного в дію 26 серпня (Указ Президента [№ 514/2015](#)), низка відомств та НАК "Нафтогаз України" доручено вжити заходів щодо залучення "кваліфікованих і високопрофесійних юридичних радників" для захисту прав та інтересів держави у зв'язку із втратою активів на

території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя внаслідок їх тимчасової окупації РФ. Зокрема, йдеться про об'єкти газотранспортної та енергетичної систем.

Тижнем раніше, 19 серпня, [Постановою № 605](#) уряд дозволив "Нафтогазу" закупити юридичні послуги за особливою процедурою, щоб забезпечити захист прав та інтересів у спорах, пов'язаних із втратою або неможливістю використання "Нафтогазом" майна та неотриманням доходів на окупованих територіях, внутрішніх морських вод і територіального моря України навколо Кримського півострова, території виключної (морської) економічної зони України та прилеглої континентальної шельфу.

У сфері реформи ринку електроенергії:

З'являються нові ініціативи з наближення українського ринку електроенергії до стандартів ЄС

З 1 вересня розпочався другий етап вирівнювання цін на електроенергію для населення та ліквідації перехресного субсидування – підвищено [тарифи на електроенергію](#) для населення. У серпні Кабмін скасував свої попередні "рекомендації" НКРЕКП щодо тарифів на електроенергію ([Постанова № 562](#)), відкривши можливість до виконання узгодженого графіку їх вирівнювання до ринкового рівня.

Крім того, у серпні НКРЕКП провела [консультації з громадськістю](#) щодо переходу до ринкового формування тарифів на електроенергію для побутових споживачів. За інформацією регулятора, учасники консультацій погодилися, що такий перехід можливий за умови прозорого формування тарифів на електричну енергію для побутових споживачів на 1 та 2 класах напруги і більш прогнозованої роботи всіх учасників енергоринку.

Україна відновлює експорт електроенергії до Польщі і продовжує відмовлятися від проектів з Росією

З 1 вересня було [відновлене постачання електроенергії](#) до Польщі, яке було зупинене через критичні навантаження у спекотний літній період, – ДП "Енергоринок" надає польській енергосистемі аварійну допомогу за ціною, встановленою НКРЕКП. Разом із тим, [під час зустрічі](#) "Укренерго" та польської PSE у серпні було обговорено переведення окремих блоків Бурштинської ТЕС на роботу в складі ОЕС України.

У серпні до Верховної Ради внесено законопроекти про припинення дії угоди між урядами України та РФ про співробітництво в будівництві ХАЕС-3,4 (реєстр. [№ 2471а](#)) та про скасування закону про будівництво цих об'єктів (реєстр. [№ 2472а](#)). Однак більш помітною стала законодавча ініціатива Президента щодо розширення доступу до інформації у сферах постачання електроенергії, газу, тепlopостачання, інших послуг ЖКГ (реєстр. [№ 2505а](#)).

Уряд моніторить порушення своїх рішень в умовах російської агресії – [прес-служба Держфінінспекції повідомила](#) про порушення компанією наказів Міненерговугілля, а також Мінфіну. Зокрема, оскільки "Укрінтеренерго" всупереч законодавству взяло до розрахунків з ОАО "Інтер РАО ЄЕС" факт постачання електроенергії на територію, що тимчасово не підконтрольна Україні. Разом із тим, згідно з [інформацією Міненерговугілля](#), за результатами перевірки Держфінінспекції компанії "Укрінтеренерго" не було виявлено порушень у здійсненні експортно-імпорتنих операцій з електричною енергією та було підтверджено законність угод за цим напрямком.

На ринку експорту електроенергії продовжує спостерігатися вкрай низька конкуренція

Про це, зокрема, свідчать результати [чергового щомісячного аукціону](#) з доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж, участь в якому взяли лише три компанії. При цьому варто зазначити, що ТОВ "ДТЕК Трейдинг" продовжує займати монополіні позиції: на аукціоні компанія викупила 820 МВт експортних потужностей в напрямку Словаччини, Угорщини та Румунії, тоді як ПАТ "Донбасенерго" та ТОВ "ТЕК" –

лише по 15 МВт та 10 МВт відповідно. Загалом, за статистикою Міненергуюгільля, за перше півріччя 2015 року, порівняно з аналогічним торішнім періодом, Україна [скоротила експорт електроенергії на 61,5%](#) – до 1 млрд. 802,0 млн. кВт-год.

У сфері державного регулювання енергетики:

Уряд уточнив та підтвердив повноваження НКРЕКП в частині державного контролю та ліцензування

5 серпня Кабмін затвердив критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню НКРЕКП, та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) ([Постанова № 565](#)). Так, основними критеріями віднесення до одного з трьох ступенів ризику стали вид та масштаб відповідної діяльності. Таким чином, планові перевірки – заходи державного нагляду (контролю) – проводяться НКРЕКП максимум раз на рік (для об'єктів з високим ступенем ризику), раз на 3 роки (із середнім ступенем ризику), або раз на 5 років (з незначним ступенем ризику).

Того ж дня уряд затвердив оновлений перелік органів ліцензування ([Постанова № 609](#)), до яких увійшла і НКРЕКП. До виключної компетенції увійшло ліцензування діяльності у сфері електроенергетики (крім постачання за нерегульованим тарифом), транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними трубопроводами, транспортування та розподіл газу, зберігання газу (в обсягах, що перевищують рівень, встановлений ліцензійними умовами) та постачання газу (крім постачання за нерегульованим тарифом). Спільно з місцевими держадміністраціями НКРЕКП ліцензує централізоване водопостачання та водовідведення (крім такої діяльності за нерегульованим тарифом), виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) мережами та постачання теплової енергії (крім виробництва, транспортування та постачання за нерегульованим тарифом).

У сфері відновлюваної енергетики:

В Україні почали діяти нові "зелені" тарифи для приватних домогосподарств

25 серпня набрала чинності [Постанова НКРЕКП № 2044](#) від 20.07.2015 «Про встановлення фіксованих мінімальних розмірів "зелених" тарифів на електричну енергію для приватних домогосподарств". Зокрема, йдеться про електроенергію, вироблену з енергії вітру об'єктами електроенергетики приватних домогосподарств, та енергії сонячного випромінювання, вироблену об'єктами електроенергетики, які вмонтовані на дахах та фасадах приватних домогосподарств (будинків, будівель та споруд), встановлена потужність яких не перевищує 30 кВт. Одночасно в силу вступила [Постанова НКРЕКП № 2046](#) від 20.07.2015 "Про встановлення "зелених" тарифів на електричну енергію для приватних домогосподарств".

Зокрема, для сонячної енергії встановлено наступні тарифи, залежно від введення об'єкту в експлуатацію (без ПДВ):

- з 01 квітня 2013 року по 31 грудня 2014 року – 857,16 коп/кВт-год;
- з 01 січня 2015 року по 30 червня 2015 року – 770,93 коп/кВт-год;
- з 01 липня 2015 року по 31 грудня 2015 року – 478,77 коп/кВт-год;
- з 01 січня 2016 року по 31 грудня 2016 року – 454,32 коп/кВт-год;
- з 01 січня 2017 року по 31 грудня 2019 року – 432,44 коп/кВт-год;
- з 01 січня 2020 року по 31 грудня 2024 року – 388,68 коп/кВт-год;
- з 01 січня 2025 року по 31 грудня 2029 року – 346,21 коп/кВт-год;

Для енергії з вітру показники становлять:

- з 1 липня 2015 року по 31 грудня 2019 року – 278,00 коп/кВт-год;

- з 1 січня 2020 року по 31 грудня 2024 року – 249,68 коп/кВт-год;
- з 1 січня 2025 року по 31 грудня 2029 року – 222,66 коп/кВт-год.

НКРЕКП оприлюднила низку проектів регуляторних актів

Відповідно до рішення адміністративного суду Києва, який [зобов'язав НКРЕКП розглянути питання про додаткове перерахування різниці](#) між вартістю фактично проданої електроенергії в лютому 2015 року з відповідним закону рівнем "зеленого" тарифу, 6 серпня Комісія встановила додатковий платіж для компенсації недоотриманих коштів для 84 виробників енергії з відновлювальних джерел в липні, серед переліку є яких ТОВ "Віндкрафт Україна" та ПрАТ "Вітряний парк Очаківський" ([Постанова № 2140](#)). 10 серпня регулятор [постановою № 2144](#) встановив розмір компенсації на серпень – для ТОВ "ВІНД ПАУЕР".

18 серпня оприлюднено [проект постанови НКРЕКП](#) "Про затвердження Змін до Порядку встановлення, перегляду та припинення дії "зеленого" тарифу для суб'єктів господарської діяльності" та [проект змін](#) до Примірного договору про купівлю-продаж електричної енергії між державним підприємством "Енергоринок" та суб'єктом господарювання, що виробляє електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії.

26 серпня НКРЕКП оприлюднено [проект постанови](#) "Про внесення Змін до Порядку продажу, обліку та розрахунків за електричну енергію, що вироблена з енергії сонячного випромінювання об'єктами електроенергетики (генеруючими установками) приватних домогосподарств". 31 серпня регулятор оприлюднив [проект постанови](#) "Про затвердження Порядку визначення рівня використання обладнання українського виробництва на об'єктах електроенергетики, у тому числі на введених в експлуатацію чергах будівництва електричних станцій (пускових комплексів), що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), та встановлення відповідної надбавки до "зеленого" тарифу".

У парламенті ініціюють спрощення процедури відведення землі для об'єктів відновлюваної енергетики

26 серпня члени Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки О.Домбровський і О.Лівік зареєстрували законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури землевідведення для будівництва об'єктів з виробництва теплової та/або електричної енергії з використанням відновлюваних джерел енергії та/або біологічних видів палива" ([реєстр. № 2529а](#)). Спрощення процедури передбачається за рахунок:

- розміщення таких об'єктів на земельних ділянках усіх категорій земель без зміни їх цільового призначення;
- надання земельних ділянок із земель державної або комунальної форми власності у користування власникам зазначених об'єктів за відсутності плану зонування або детального плану території.

У сфері навколишнього середовища:

Мінприроди ініціювало зміни нормативної бази з питань викидів забруднюючих речовин

У серпні [Міністерство екології і природних ресурсів оприлюднило проект](#) наказу "Про затвердження форми дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами" (19.08.2015) та проект наказу "Про внесення змін до технологічних нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин із теплосилових установок, номінальна теплова потужність яких перевищує 50 МВт" (17.08.2015). Останній розроблений з метою приведення наказу Мінприроди від 22 жовтня 2008 № 541 у

відповідність до Закону України "Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства" з метою імплементації Директиви 2001/80/ЕС стосовно встановлення граничного рівня викидів певних забруднювачів до атмосфери великими спалювальними установками.

У сфері енергоефективності:

Енергетичний сервіс

Віце-прем'єр-міністр – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Г.Зубко заявив, що реформа енергоефективності рухає економіку країни, створюючи новий кластер економіки, робочі місця – він послався на оцінки міжнародних фінансових установ, оцінивши [інвестиційну складову українського ринку енергоефективності в 50 мільярдів доларів](#).

ЄС в рамках програми Horizon 2020 профінансує в Україні проект "EnPC-INTRANS", який спрямований на [розвиток потенціалу виконання енергосервісних контрактів](#) на муніципальному рівні і охоплює 9 європейських країн.

Тим часом [Держенергоефективності](#) та [Мінрегіон](#) опублікували проект постанови Кабміну "Про затвердження Примірного енергосервісного договору" з додатками. Документ є фактично шаблоном договору, що охоплює предмет та ціну договору, описує об'єкт, режими та умови використання енергоресурсів, базовий рівень споживання та закріплює скорочення споживання, закріплює строк дії договору, порядок оплати енергосервісу, порядок та методи розрахунку і перевірки фактичного рівня скорочення споживання та/або витрат, описує права та обов'язки сторін, їх відповідальність, описує комплексне випробування обладнання, умови, порядок та наслідки розірвання договору, порядок переходу права власності, порядок коригування визначення та розрахунку результату здійснення енергосервісу, тощо. Розробники вказують в [пояснювальній записці](#) на досвід країн Центрально-Східної Європи, за яким потенціал енергозаощадження будівель складає від 40% до 70%.

Облік

[За інформацією Мінрегіону](#), будинковими лічильниками холодної води оснащені 28,6% (41 321) будинків, будинковими лічильниками гарячої води – 15,9% (6 247) будинків, теплової енергії – 34,7% (29 906) будинків. Мінрегіон також опублікував проект внесення змін до Плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік, серед яких, зокрема, розробка проекту постанови Кабміну про затвердження [Порядку нарахування \(визначення\) плати за послугу з централізованого опалення для населення у разі відсутності у квартирі \(будинку садибного типу\) та на вводах в багатоквартирних будинках засобів обліку теплової енергії](#) – це заплановано на грудень.

Державні програми

[За інформацією Держенергоефективності](#), з 3 по 31 серпня цього року за програмою енергоефективності видано кредитів на суму 139,4 млн. грн. Це більше, ніж в попередні місяці (в липні видано кредитів на 119,7 млн. грн., в червні – на 59,4 млн. грн.). Загалом, з моменту початку програм на заміну газових котлів та придбання енергоефективних реалізації програми стимулювання населення до впровадження енергозберігаючого обладнання і матеріалів видано 23 107 кредитів на загальну суму 389,5 млн. грн.

Прем'єр-міністр А.Яценюк присвятив одне зі своїх телезвернень темі енергоефективності. Він наголосив на важливості встановлення лічильників: "Лічильник встановлюється для того, щоб платити тільки за те, що отримав. А не щоби підприємства теплокомуненерго на тебе списували всі витрати". Окрім того, він закликав [голів ОДА долучитися до програм з енергоефективності та приймати рішення про компенсацію кредитної ставки за такими кредитами з місцевих бюджетів](#). Загалом прем'єр закликав прискорити програму

енергоефективності в кожній області. Голова уряду також повідомив, що в середньому щомісяця видають [7000 кредитів](#). За інформацією віце-прем'єра Г.Зубка, на одну область припадає [близько 900 кредитів](#).

Він зазначив, що до співпраці з Держенергоефективності щодо компенсації частини тіла кредиту або відсотків [долучилися 22 області](#), підписавши меморандуми про додаткову компенсацію кредитів. За інформацією Держенергоефективності, [ще 2 регіони](#) планують підписати такі меморандуми. Загалом прийнято 16 програм, якими передбачається відшкодування частини суми кредиту на реалізацію енергоефективних заходів: 5 обласних, 11 – міських та 1 районна програми. Протягом серпня до програми долучилися [м.Київ](#) (Меморандум передбачає розробку міської програми відшкодування відсоткових ставок за короткостроковими кредитами, які надаються населенню на реалізацію енергоефективних заходів на 2015-2018 роки), [Миколаївська область та м.Миколаїв, м.Запоріжжя](#) (розроблено відповідну програму), [Волинська область та м.Луцьк](#). Розробляють місцеву програму в [Харківській, Рівненській](#) областях. Паралельно "Укргазбанк" уклав угоду з Київською ОДА щодо [компенсації частини кредитів](#) з обласного бюджету.

За словами віце-прем'єра Г.Зубка, не тільки субсидії, а й енергоощадні заходи (зокрема, термомодернізація) [допоможуть українцям заощадити кошти на оплату комунальних послуг](#). Із метою залучення якомога більшої кількості людей до програми стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів, 12 серпня уряд затвердив [Постанову № 614](#), завдяки якій отримувачі субсидій відтепер можуть звернутися до "Ощадбанку" чи "Укргазбанку" і [отримати 70 % компенсації від держави](#) на придбання котла чи матеріалів для утеплення власної квартири або будинку. Постановою також передбачено підвищення граничної суми відшкодування позичальникам частини суми кредитів до 12-14 тис. грн. Як зазначив голова Держенергоефективності С.Савчук, об'єктивна [потреба підвищення граничної суми відшкодування підтверджується даними торгівельних мереж](#), відповідно до яких за останні півроку ціни на котли з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім газу) зросли в середньому на 38%, на енергоефективне обладнання/матеріали – на 54%. На фоні цього "Укргазбанк" повідомив про збільшення інтенсивності видачі кредитів до [близько 1 млн. грн. на день](#). Держенергоефективності в свою чергу [перерахувало банку 600 тис. грн. для виплат за енергоефективними кредитами](#). Агентство також повідомило про виплату відшкодувань кредитів [першим ОСББ](#), які беруть участь в програмі енергоефективності. В Мінрегіоні та Держенергоефективності говорять про приклад Луцька, як міста з [найбільшою кількістю ОСББ-учасників програми з енергоефективності](#). В Держенергоефективності в серпні повідомляли про відшкодування кредитів, оформлених в [червні](#). Голова Агентства провів [нараду з представниками уповноважених банків і торгівельних мереж](#), де обговорили питання удосконалення співпраці, підвищення ефективності роботи з населенням, прискорення опрацювання зведених реєстрів, на підставі яких здійснюється відшкодування.

Інформування

При Держенергоефективності працюють колл-центр та комунікаційний центр, який, зокрема, займається організацією заходів з інформування населення про програми з енергоефективності. В серпні Агентство перейшло до виконання так званого "плану 473" – [популяризацію програм енергоефективності на рівні районів](#). Агентство ставить собі за мету поінформувати мешканців всіх районних центрів, тому співробітники комунікаційного центру допомагатимуть представникам районної влади інформувати людей. За серпень Агентство провело близько 90 семінарів-практикумів в районах. Крім того, семінари були проведені [на Хмельниччині, Київщині](#), а також на [Херсонщині](#).

Тим часом, за ініціативи ["Укргазбанку"](#) спільно з торгівельною мережею ["Нова лінія"](#) створено Центр енергоефективності – платформу для консультацій та інструмент надання кредитів в рамках державної програми з енергоефективності.

Мінрегіон оприлюднив [проект наказу "Про затвердження Змін до Порядку доведення до споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та про врахування відповідної позиції територіальних громад"](#) на виконання закону "Про житлово-комунальні послуги".

Енергетичне маркування

Держенергоефективності [оприлюднило](#) проект постанови Кабміну "Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування побутових духових шаф та кухонних витяжок", а Мінрегіон запланував цей документ в змінах до Плану своєї діяльності з підготовки нормотворчих документів на [грудень](#). Передбачається, що постанова набуде чинності через шість місяців з дня опублікування.

Міжнародна фінансова допомога

[Світовий банк виділив 732 млн. дол.](#) на інвестиційні проекти, спрямовані на розвиток міської інфраструктури та підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України. Віце-прем'єр Г.Зубко під час зустрічі з директором Світового банку у справах України, Білорусі та Молдови Ч.Фаном задля прискорення спільних проектів по реконструкції мереж водоканалів, централізованого теплопостачання [запропонував створити робочу групу із представників Мінрегіону та Світового банку](#), яка напрацює пропозиції щодо змін у операційних посібниках та технічних завданнях започаткованих та майбутніх проектах, що реалізуються Світовим банком в Україні.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

Актуальним залишається питання щодо запасів вже викачаної нафти

Триває конфлікт навколо викачаної технологічної нафти, яка зберігається на потужностях "Укртатнафти", підконтрольної групі "Приват" І.Коломойського. [За даними ЗМІ](#), екс-голова оператора нафтопроводів "Укртранснафти" О.Лазорко встиг до звільнення укласти кабальний договір, який забороняє зміни умов прокачки нафти для компанії Коломойського. Виконавчий директор "Нафтогазу" А.Пасішник [повідомив](#), що компанія надіслала листа, яким запропонувала "Укртатнафті" викупити викачану технологічну нафту за ринковою вартістю, на умовах відтермінування оплати. Єдиною умовою з боку державної компанії є "повернення сплачених заводу необґрунтованих витрат на оренду резервуарів для зберігання цієї нафти, бо згідно результатів перевірки її якості – нафтою, покладеною на зберігання, завод користувався". Відповіді НАК не отримав.

5 серпня "Укртатнафта" [звернулася](#) до Окружного адміністративного суду Києва з проханням скасувати постанову НКРЕКП № 1836 від 25 червня 2015 року, якою було підвищено тарифи на прокачування української нафти на НПЗ у 3,8-7,5 разів. Також у серпні відбулась низка мітингів "Укртатнафти" – [під стінами офісу "Нафтогазу"](#) та [під будівлею "Укртранснафти"](#) в Кременчуці, серед учасників яких були "спортсмени", перевдягнені у форму працівників.

У сфері конкуренції:

Зі змінами в Антимонопольному комітеті зростає його роль на енергетичних ринках

У серпні АМКУ заявив про [зниження інформаційного навантаження на бізнес](#). Це, зокрема, пов'язано з тим, що 31 липня набули чинності зміни до Положення про територіальне відділення АМКУ, що стосуються повноважень в частині запитування періодичної інформації. Голова АМКУ Ю.Терент'єв доручив керівникам відділень припинити запитування періодичної інформації, яке прямо не передбачено дорученнями АМКУ або

рішеннями у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання.

Триває комплексне дослідження ринків електричної енергії України та ринків енергетичного вугілля України. Зокрема, представник АМКУ взяв [участь у засіданні Ради оптового ринку електроенергії \(ОРЕ\)](#), а сам орган направив вимоги про надання інформації до генеруючих компаній теплових електростанцій (ПАТ "Центренерго", ПАТ "ДТЕК Дніпроенерго", ПАТ "Донбасенерго", ТОВ "ДТЕК Східенерго", ПАТ "ДТЕК Західенерго"), до ДП "НАЕК "Енергоатом", ДП "Енергоринок", ДП "Укренерго", компанія-виробникам електроенергії на ГЕС, ТЕЦ, об'єктах з використанням альтернативних джерел енергії. Також АМКУ звернувся до Міненерговугілля, НКРЕКП, експертів ринку, для надання відповідних роз'яснень, документів, матеріалів та обґрунтувань. Для всебічного дослідження цього питання залучені міжнародні експерти у сфері конкуренції та енергетики.

Голова АМКУ Ю.Терент'єв [повідомив](#), що результатом дослідження має стати рішення про те, чи належним чином сегментований ринок, чи є тепла генерація окремим ринком або ним є в принципі вся генерація. Щодо розслідування відносно російського "Газпрому", він [заявив](#): "Наша задача зараз – об'єктивно проаналізувати весь спектр відносин українських суб'єктів з цим підприємством з 2008 року до сьогодні".

Тим часом, у рамках Проекту ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС" опублікована [стаття щодо відповідності державної підтримки](#) в окремих галузях з точки зору норм ЄС щодо надання державної допомоги. Зокрема, починаючи з серпня 2017 року не надаватиметься підтримка для відновлення платоспроможності та реструктуризації у вугільній галузі, заборонена за законодавством ЄС. Більше того, існуватиме необхідність у перетворенні будь-яких нових податкових пільг або гарантій за позиками у галузі – наприклад, на закриття неконкурентоспроможних видобувних підприємств, науково-дослідну та інноваційну діяльність, захист довкілля або навчання у галузі.

У сфері соціальної політики:

Влада оцінює перші результати нового порядку системи надання субсидій, намагаючись усунути недоліки та зменшити соціальний ефект від чергового підвищення тарифів, запланованого на вересень

За словами міністра соціальної політики П.Розенка, перші результати запровадження нової системи субсидій свідчать про те, що вона є ефективною. Зокрема, [2,6 млн. родин вже отримують житлові субсидії за новим порядком](#), тоді як минулого року цей показник [складав лише 400 тисяч](#) – таким чином, розпочаті реформи дозволили збільшити ефективність надання соціальної допомоги українцям майже у п'ять разів. Водночас, у Мінсоцполітики зауважили, що за останній час дещо сповільнилася динаміка надходження заяв на отримання субсидій – [органи соціального захисту отримують до 50 тис. нових звернень щотижня](#). Міністр вважає, що виправити ситуацію допоможе краще інформування населення: зокрема, на регіональному рівні.

Крім того, з метою збільшення кількості долучених до програми житлових субсидій родин Мінсоцполітики разом з "Укрпоштою" [організовує процес навчання працівників пошти](#), щоб вони мали змогу допомогти громадянам, особливо в сільській місцевості, правильно заповнити бланки заяв і декларацій. На виконання доручення прем'єр-міністра А.Яценюка також [створюються мобільні офіси](#): спеціальні бригади виїжджатимуть на місця та допомагатимуть громадянам в оформленні субсидій там, де немає установ соціального захисту. Взагалі ж, у Мінсоцполітики очікують, що після чергового підвищення тарифів на електроенергію ([з 1 вересня її вартість збільшиться на 20%](#)), почнеться [пожвавлення в поданні заяв](#) на отримання субсидій. Планується, що до початку опалювального сезону до програми житлових субсидій [буде залучено щонайменше 4,5 млн. сімей](#). Крім того, у

профільному міністерстві наголосили на тому, що підвищення соціальних виплат, заплановане урядом з 1 вересня поточного року, [не вплине на розмір житлових субсидій](#), які призначаються громадянам на опалювальний сезон-2015/16.